

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

- „POGRINDIS JUNGIA“ – **Petras Maksimavičius** 4
 TIK VIENAS DALYKAS GALI SVAJONĘ PADARYTI NEĮGYVENDINAMĄ: TAI
 BAIMĖ, KAD NEPASISEKS (PAULO COELHO „ALCHEMIKAS“) – **Božena
 Bobinienė** 22

MINĖJIMAI

- SMALĖNŲ PARAPIJOS 125-ŲJŲ METINIŲ MINĖJIMAS – **Nastutė
 Sidarienė** 6

KULTŪROS BARUOSE

- PIRMĄ GEGUŽĖS SEKMADIENĮ PASVEIKINOME MAMYTES! – **Asta
 Pečiulienė** 8
 PUNSKĖ SUSKAMBO LIETUVOS ŠIMTMEČIO DAINŲ ŠVENTĖS DAINOS –
Asta Pečiulienė 9
 GRAŽIAUSI PADĖKOS ŽODŽIAI TĖVELIAMS SEINUOSE – **Seinų lietuvių
 „Žiburio“ inf.** 10

ŠVIETIMAS

- KELIONĖ Į VILNIŲ – **Dalia Makauskienė** 12
 SEINŲ LIETUVIŲ „ŽIBURIO“ MOKYKLOS MOKINĖS DAINAVO RYGOS
 LIETUVIŲ FESTIVALyje – **Seinų lietuvių „Žiburio“ inf.** 15
 GEGUŽĖ – ABITŪROS METAS – „**Aušros“ inf.** 16
 LENKIJOS LIETUVIŲ DRAUGIJOS SURENGTI KONKURSAI – **LLD inf.** 17
 ŠEIMA – LAIPTAI Į AUKŠTUS PASIEKIMUS – **Onutė Karaneckaitė** 20

KALBOS KERTELĖ

- PO BRANDOS EGZAMINO – **Birutė Burdinaitė-Ołów** 24

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

- LIETUVOS ŽINIASKLAIDA 26

Viršeliuose:

Motinos ir tėveliams skirto koncerto Seinuose akimirka (Dalius
 Astrauskienės nuotr.)

Pavasariška Seinų kunigų seminarija (Ramonos Masionytės nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS

16-515 Puńsk,
 ul. A. Mickiewicza 23
 tel. (+48) 87 5161 416
 www.e-ausra.pl
 ausra@o2.pl

LEIDŽIA

Lenkijos lietuvių draugija
 16-500 Sejny,
 ul. Wileńska 9
 tel. / faks. (+48) 87 5162 125

Vyr. redaktorė Irena Gasperavičiūtė
 Redakcijos sekretorė Alicija Krakauskienė
 Stilistė, korektorė Birutė Burdinaitė-Ołów
 Techn. redaktorė Aldona Jonušonytė
 KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
 Rasa Žukauskienė, Jurgita Stankauskaitė, Božena
 Bobinienė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2023-05-29

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
 nuožiūra. Redakcijos ir leidinio rėmėjų nuomonė
 nebūtinai sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita

BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
 Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
 SWIFT / BIC kodas POLU PL PR

Publikacija yra jėdnie poglądy autora/ów i nie
 moze być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem
 Ministra Spraw Wewnętrnych i Administracji.

Projektą „Lenkijos lietuvių tautinio sąmoningumo
 ugdymas“ iš dalies remia Spaudos, radijo ir
 televizijos rėmimo fondas (gauta
 parama per projekto
 įgyvendinimo laiko-
 tarpį – 8000 eurų).

SPAUDOS,
 RADIO IR
 TELEVIZIJOS
 RĖMIMO
 FONDAS

Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Vilniaus arkikatedroje bazilikoje po šv. Mišių už a. a. Almą Adamkienę

Gerbiamas Prezidente Valdai Adamkau,
Ponios Almos artimieji ir draugai,
Brangūs Lietuvos žmonės,

Šiandien mes atsisveikiname su nepaprasto ryškumo asmenybe, kokios ilgą laiką Lietuvoje nebuvo – ir dar turbūt ilgai nebus.

Apdovanota ilgu, gražiu ir turiningu gyvenimu, ponია Alma Adamkienė jį visą sėmė, kad galėtų dosniai aukoti kitiems.

Pirmiausia – savo sutuoktiniui, kurį su begaline meile ir ištikimybe palaikė ir rėmė ilgus viešosios veiklos metus, su kuriuo dalinosi visais rūpesčiais ir vargais. Daugeliui mūsų sunku būtų net įsivaizduoti gražesnį santuokinės dermės pavyzdį nei tas, kurį savo šeimoje įkūnijo Alma ir Valdas Adamkai.

Ne mažiau svarbi buvo ponios Almos auka Lietuvai – savo gimtajai šaliai, kurios ji buvo netekusi, kad galiausiai vėl atgautų po pusę amžiaus trukusio išsiskyrimo.

Sugrįžusi į Lietuvą, ponია Alma ją nušvietė kitų, laike ir erdvėje nutolusių, pasaulių šviesa.

Visuomenei, tamsiais okupacijos metais netekusiai dvasios elito ir daugelio moralinių orientyrų, ji dovanojo ne tik vakarietišką laisvės ir žmogiškojo orumo pojūtį, bet ir išsaugotą gyvą tarpukario Lietuvos atminimą.

Dovanojo prigimtine elegancija ir autentiška pagarba kiekvienam žmogui, kurio taip stokojo amžių sandūros Lietuva.

Dar ilgai atminsime ponios Almos pastangas kurti naują – teisingesnę, gražesnę ir tauresnę – tikrovę. Atminsime jos vaidmenį Lietuvoje diegiant labdarystės tradicijas, nuoširdžiai rūpinantis beglobių ir apleistų vaikų ateitimi.

Kad ir kur pasisukdavo, kad ir ko imdavosi ponია Alma, visur aplinkui tarsi dykumos gėlės po lietaus kilo ir sklaidėsi Lietuvos žmonių dvasia.

Kiekvienas, susidūręs su ponია Alma, negalėjo atsispirti jos išminčiai, nuoširdumui ir asmeniniam žavesiui.

Turėdamas neįkainojamą galimybę bendrauti su ponია Alma, bėgant metams pastebėjau, kad ji labai priminė mano paties mamą. Tokia traputė, lengva, bet savo dvasia nepaprastai stipri. Gebanti išklaudyti, atjausti, parodyti dėmesį. Nepakanti neteisybei, pasiryžusi ne žodžiais, o darbais sklaidyti tamsą, įveikti visas pasitaikančias kliūtis. Tuo pat metu – tokia kukli, atrodytu, pasirengusi ištirpti, kad tik neapsunkintų kitų.

Ponია Alma nepaprastai daug pasiekė tiek šeiminiame, tiek ir visuomeniniame gyvenime, bet visada išliko gražiausių dorybių įsikūnijimu.

Dabar, kai jos nebėra tarp mūsų, mums visiems bus gerokai sunkiau. Nuo šiol Lietuvoje bus vienu spindulėliu mažiau šviesos, kilnumo, prigimtino dvasios aristokratiškumo.

Tačiau mes visi, paliesti ir pakylėti ponios Almos gyvenimo dovanos, ir toliau su dėkingumu liudysime tiesas, kuriomis ji taip nuoširdžiai tikėjo.

Tegul nuo šiol ją lydi amžinoji šviesa.

Alma Adamkienė (1927–2023)

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Išlydėjome Lietuvos pirmąją ponią amžino poilsio. Ponia Alma gražiai ir su pagarba buvo palydėta į Petrašiūnų kapines Kaune. Tačiau politikoje netgi pačią laidotuvių dieną nieko nepasikeitė. Gal net padaugėjo kontroversiškų įvykių. Šiuo metu sprendžiama, ar bus išankstiniai Seimo rinkimai, ar atsistatydins Vyriausybė. Gal ši problema bus jau išspręsta, kai „Aušra“ pasieks Jūsų namus.

Mūsų padangėje kaip paprastai pavasarį daugybė kultūrinių renginių. Pradedant Poezijos pavasariu, Motinos dienos skirtais renginiais, baigiant ansamblių koncertais.

Įdomūs procesai vyksta Seinuose. Štai naujai įkurtame miesto parke (buvusioje baloje už autobusų stoties, einant vaistinės „Malva“ link) praėjusių savaitę buvo atidengta pastovi paroda po grynu dangumi, pavadinta „Pogrindis jungia“. Tai Seinų miesto projektas, kurį rengiant dalyvavo Lenkų tautinės atminties institutas (IPN) ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras. Paroda dvikalbė. Tai įdomus žingsnis lenkų ir lietuvių tautų suvienijimo link. Beje, vakare vaikstant po parką matyti, kad ši vieta pritraukia jaunimą. Gal dėl to, kad objektas naujas, bet reikia pripažinti, jog paroda patraukli: daug iliustracijų, jos spalvingos, gyvos. Kažkiek primena komiksą.

Paroda atidengta panašiu laiku, kaip ir atidarytas Kresų muziejus. Tačiau jų išraiška ir tikslas akivaizdžiai skirtingi. Kai būsite Seinuose, raginu pasižiūrėti parodą. Gal atsiras norinčiųjų ją pakomentuoti? Ypač tarp tų, kas domisi istorijos temomis. Taip pat įdomu būtų išgirsti Jūsų nuomonę apsilankius Kresų muziejuje. „Aušra“ būtų patrauklesnė, jeigu čia vyktų gyvos diskusijos.

„Pogrindis jungia“

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Gegužės 16 d. Seinuose buvo pristatyta lauko paroda „Pogrindis jungia“. Tai Vilniuje gyvenančių istorikų Ilonos Levandovskos (Iłona Lewandowska) ir Tomašo Božerockio (Tomasz Bożerocki) bei karikatūristo iš Lenkijos Tomašo Bereznickio (Tomasz Bereznicki) darbo rezultatas. Tai pasakojimas dviem kalbomis, pristatantis lenkų ir lietuvių pogrindžio dalyvių bendradarbiavimo Antrojo pasaulinio karo metu ir po jo gijas. Parodos turinys parengtas remiantis 2021 m. išleistu komiksu, kuris turėjo tapti patrauklia jaunajai kartai pažinimo, mokymosi forma. Jo vizualinę dalį parengė žinomas Lenkijoje grafikas T. Bereznickis. Projekto partneriai – Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultetas ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras.

Seinuose parodą pristatė autorė I. Levandovska ir Lenkų tautinės atminties instituto (IPN) Balstogės skyriaus vadovas Marekas Jedynakas (Marek Jedynak). Atidaryme dalyvavo Seinų miesto ir apskrities vadovai, mokytojai, istorijos mėgėjai bei grupelė Seinų pagrindinės mokyklos moksleivių.

„Pogrindis jungia“ autorių kolektyvas ėmėsi konfliktiško XX a. vidurio įvykių aptarimo. Jų dėmesio objektas – lietuvių ir lenkų pogrindžiai Antrojo pasaulinio karo ir pokario metais, jų požiūris į Vilnių ir Vilniaus kraštą, bendradarbiavimo galimybės atėjus naujam bendram priešui – sovietinei valdžiai ir jos represijų struktūroms.

Parodos autoriai pasirinko abiem visuomenėms mažiau žinomų faktų,

įvykių ir reiškinių pristatymą, akcentuodami abiejų pusių suartėjimo paieškas ir jungiančius aspektus. Be profesionalių tyrėjų ir istorikų Lietuvoje ir Lenkijoje, tikriausiai mažai kas žino apie abiejų pogrindžių kai kuriuos bendrus veiksmus kovojant su sovietų jėgos struktūromis Vilniaus krašte. Šiems klausimams ir skiriama daugiausia dėmesio. Apie Lietuvos partizanų ryšius su mūsų kraštu daugiau žino krašto lietuviai, kadangi apie tai galėjo pasiskaityti mūsų periodinėje spaudoje ar „Aušros“ leidyklos išleistose, specialiai šiai temai skirtose monografijose. Tuo tarpu mūsų krašto lenkams šie faktai beveik nežinomi. Daugiau dėmesio skiriama 1945 m. įvykiams, vadinamiems Augustavo gaudynėmis, kuomet NKVD ir komunistinės Lenkijos represinės struktūros Augustavo ir Suvalkų regionuose areštavo ir ligi šiol nežinoma kryptimi išvežė apie 600 vietos gyventojų, tarp kurių buvę ir ginkluotojo pogrindžio dalyvių. Gaila, tačiau parodoje mažai kalbama apie šio krašto vaidmenį palaikant Lietuvos partizanų ryšį su Vakarų pasauliu.

Istorijos vingiai paveikė aptariamo laikotarpio antisovietinio pogrindžio dalyvių kontaktus ir tarpusavio bendradarbiavimą. Lenkų ir lietuvių konfliktas buvo įsisenėjęs. Toji įtampa sustiprėjo XIX a. pabaigoje, kada tiek Lietuvoje, tiek Lenkijoje pradėta svarstyti apie tolesnį abiejų tautų gyvenimo tarpsnį. Kai lietuviai iškėlė nepriklausomos Lietuvos valstybės idėją ir atsisakė unijinės Lietuvos ir Lenkijos valstybės kūrimo, neišvengiamai turėjo atsirasti dar didesnių

nesutarimų. Tokios idėjos neatitiko lenkų tautinio judėjimo vadovų siekių. Jie būsimą Lenkijos valstybę matė toje teritorijoje, kur iki trečiojo padalijimo gyvavo Abiejų Tautų Respublika. Netrukus, 1919–21 m., tie santykiai peraugo į atvirą karinį konfliktą. Vadinamasis Vilniaus klausimas tapo neišsprendžiama problema.

Nacių okupacijos metais (1941–44) Vilniaus krašte vyko kova dėl įtakos šiame regione. Vieni ir kiti gynė savus interesus (administracijoje, pramonės įmonėse, švietime, kultūroje ir pan.). Tokiu būdu lietuvių ir lenkų konfliktas, ypač paaštrėjęs tarpukario laikotarpiu, neužgeso ir nacių okupacijos metais. Konfliktavo tarpusavy taip pat abiejų tautų pogrindžio pasipriešinimo judėjimo dalyviai, nors reikia pabrėžti, kad buvo bandymų tartis ir mažinti tarpusavio priešišumą.

Lenkų pasipriešinimo struktūrų padėtis buvo geresnė nei lietuvių, kadangi jos pradėjo stiprėti jau 1939 m., kuomet Lenkiją okupavo vokiečiai ir Sovietų Sąjunga. Jos taip pat turėjo jau oficialiai veikiančius politinius atstovus emigracijoje, kuriuos pripažino Vakarų Europos valstybės. O tai reiškė finansinę ir karinę paramą. Tai padėjo pasipriešinimo dalyviams susitelkti ir sutvirtėti. Jau 1939 m. rudenį suformuota centrinė karinė vadovybė, vėliau pasivadavusi Armija krajova.

Lietuvos padėtis šiuo požiūriu buvo žymiai blogesnė. Kai 1940 m. sovietai okupavo Lietuvą, nebuvo

sukurta emigracinė vyriausybė. Tik 1940 m. pabaigoje Berlyne įsteigtas Lietuvių aktyvistų frontas. Naciams 1941 m. rudenį sustabdžius jo veiklą, centrinė politinė lietuvių rezistencijos vadovybė (Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas) įkurta tik 1943 m. lapkričio mėn. Kita vertus, lietuvių pogrindis tuo metu mažiau nukentėjo nuo represijų ir prasidėjus SSRS–Vokietijos karui peraugo į sukilimą, bandė perimti krašto administraciją į savo rankas. Tuo tarpu aktyvią ginkluotą kovą lenkų pogrindis pradėjo tik 1943 m. viduryje. Tuomet susikūrė pirmieji Armijos krajovos partizanų būriai.

Nors tiek vieni, tiek kiti kentėjo nuo okupacijos, netapo tikrais sąjungininkais. Kita vertus, tai buvo galima numatyti, juk kalba ėjo apie Vilniaus ir viso krašto valstybinę priklausomybę. Lietuviams šis klausimas buvo esminis ir jokių nuolaidų būti negalėjo. Tuo tarpu lenkų emigracinė vadovybė Vilniaus kraštą laikė sudedamąja Lenkijos dalimi. Šią užduotį padėti įgyvendinti turėjo Vilniaus krašte veikiantys lenkų pogrindžio daliniai.

Nepaisant to, 1942–44 m. vyko kelios lenkų ir lietuvių rezistentų derybos, tačiau jos baigdavosi nesėkmingai. Trūko ne tik tarpusavio pasitikėjimo, bet skyrėsi taip pat ateities vizijos, kovos taktika, požiūris į tai, kuris okupantas (naciai ar sovietai) tuo metu kelia didesnę

pavojų kraštui ir jo gyventojams. Lietuviai nematė savo valstybei vietos Vidurio ir Rytų Europos valstybių konfederacijoje, kokią siūlė lenkai. Be to, suprato, jog sukūrus tokį darinį Lenkija užims jame dominuojančią poziciją. Nepatiko jiems taip pat dažnai primetama bauginimo ir daromo spaudimo taktika. Padėtį blogino ir tai, kad pasitaikydavo baudžiamųjų akcijų, nuo kurių kentėjo vietos gyventojai.

Taigi vadinamoji Vilniaus problema ir kovos taktikos skirtumai sutrukdė lietuvių ir lenkų pogrindžiams suartėti ir bendradarbiauti nacių okupacijos metais. Be to, 1943 m. antroje pusėje lenkų partizanai pradėjo aktyviau kovoti su lietuvių administracija ir policija Vilniaus krašte. Lietuviai tai laikė lenkų mėginimu įsitvirtinti krašte iki tol, kol galutinai baigsis karo veiksmai. Tačiau tuo metu ginkluotas konfliktas tarp lietuvių ir lenkų pogrindžių nekilo.

Prielaidų lietuvių ir lenkų pogrindžiams bendradarbiauti atsirado tik 1944 m., kai sovietai okupavo Lietuvą ir visame krašte pradėjo kurti administracijos struktūras, keisti vietos valdžios sudėtį. Tuo pačiu prasidėjo represijos prieš lenkų ir lietuvių rezistentus. 1944–45 m. užfiksuota keletas lietuvių ir lenkų partizanų bendradarbiavimo faktų, tačiau tai buvo pavieniai įvykiai. Juolab kad iki 1945 m. sovietai lenkų ginkluotąjį pasipriešinimą Lietuvoje faktiškai sunaikino.

Ar tas lietuvių ir lenkų pogrindžio dalyvių bendradarbiavimas Antrojo pasaulinio karo metais galėjo būti glaudesnis ir labiau koordinuotas? Matyt, tie anksčiau minėti skirtingi požiūriai ir siekiai ir stabdė tą bendradarbiavimą, nepaisant to, kad tiek vieni, tiek kiti kovojo su tais pačiais priešais. Taigi išorinė agresyvių kaimynų grėsmė neužgožė dar XIX a. pabaigoje atsiradusio dviejų tautų interesų konflikto ir dėl to kilusio tarpusavio nepasitikėjimo.

Smalėnų parapijos 125-ųjų metinių minėjimas

NASTUTĖ SIDARIENĖ

Gegužės 14 d. Smalėnų parapijoje vyko Šv. Izidoriaus atleidai ir kartu parapijos įsteigimo 125-ųjų metinių minėjimas. Iškilmės truko dvi dienas. Antrąją – sekmadienį – vyko Smalėnų parapijos globėjo šv. Izidoriaus Artojo atleidai. Parapijos klebonas Kšištofas Pachuckas (Krzysztof Pachucki) su parapijiečiais ilgai ruošėsi šioms iškilmėms. Jo rūpesčiu atnaujinti ir padidinti bažnyčios vargonai, kuriuos atleidų išvakarėse pašventino Elko vyskupas pagalbininkas Dariusas Zalevskis (Dariusz Zalewski). Parapijiečiai išdažė bažnyčios vidaus sienas. Klebonas nepamiršo pakviesti ir Lietuvos vyskupo Jono Ivanausko bei visų žmonių, pakrikštytų Smalėnų bažnyčioje, kitų parapijos artimųjų.

Atleidų metu atnašautos dvejios šv. Mišios: 9 val. lenkų kalba ir 11 val. lietuvių kalba. Lietuviškas šv. Mišias aukėjo vysk. Jonas Ivanauskas, dalyvavo Punsko klebonas, kanau-ninkas, dekano pavaduotojas Česlovas Baganas ir kiti kunigai. Gražiai patarnavo keletas gerai pasiruošusių ministrantų. Baltomis gėlėmis išpuoštoje šventovėje įspūdingai giedojo bažnyčios choras.

Pasirodo, kad pačių parapijiečių pastangomis į plokštelę įrašytos Smalėnų choro giesmės. Labai iškilmingai pašventinęs vysk. J. Ivanauskas įteikė visiems choris-tams jų pačių giesmių plokšteles bei diplomus, kiekvieną giesmininką apjuosė išausta vardine juosta.

Pagerbtas Smalėnų parapijos choras. Priekyje – vyskupas Jonas Ivanauskas

Vyriausioji giesmininkė jau perkopusi 80 metų, o jauniausioji dar lanko pagrindinę mokyklą.

Gražaus pripažinimo, įvertinimo ir pagerbimo sulaukė tiek daug metų taip ypatingai ir savaip giedantys žmonės. Juk nuo seno sakoma, kad kas gieda – meldžiasi dvigubai. Smalėnų choristų giedojimo specifika nepakartojama. Labai džiugu, kad šių nuostabių giesmių galės pasiklausyti ir kiti žmonės bei ateities kartos.

Į atleidus susirinko nemažai ir Punsko parapijiečių. Daugelis prisiminė, kad prieš 125 metus didžioji dabartinės Smalėnų parapijos dalis

priklausė Punsko parapijai. Gal verta trumpai priminti šį tą iš parapijos praeities. Jos pradžia susijusi su evangelikų Habermanų gimine.

Mykolas Habermanas į Smalėnus atvyko ūkiniais sumetimais. Pirmiausia pasistatė medžio apdirbimo fabriką, užsiėmė miškų kirtimu. Tapo Smalėnų savininku. Savo fabrike įdarbindavo vietos žmones. Iš Smalėnų jiems buvo toloka vykti melstis į Punsko parapijos šventovę. M. Habermanas norėjo, kad žmonės būtų arčiau ir nereikėtų klausytis Punsko klebono pastabų, jog „taip darbu fabrike nuvarginęs darbininkus, kad tie nepajėgią atkelti

į Punsco bažnyčią“.

Dar neįsikūrus parapijai, čia 1834–1839 m. Smalėnų savininkas M. Habermanas pastatė katalikų bažnyčią, kad joje galėtų melstis aplinkiniai žmonės ir jo pakviesti vienuoliai pranciškonai reformatai. Bažnyčia buvo nedidelė, neturinti jokio stiliaus, gal šiek tiek priminė evangelikų šventoves. 1840 m. prie bažnyčios Habermanas pristatė vienuolyną. Po 1863–1864 m. sukilimo 1873 brolius reformatus iškeldino iš Smalėnų.

Vėliau netoli bažnyčios pasistatė koplyčią. Jos požemiuose palaidota Mykolą Habermaną ir jo šeimos narius. Aplinkinių kaimų gyventojai priprato dažniau lankyti bažnyčią. Šv. Mišias atnašaudavo Punsco parapijos kunigai. 1897 m. Smalėnai tapo Seinų parapijos filialu, kuriam buvo priskirti kaimai kurie Punsco, Seinų ir Kolietyko parapijų kaimai. Tų pačių metų lapkričio 4 d. vyskupo Povilo Krajevskio (Paweł Krajewski) dekretu Smalėnuose įkurta savarankiška parapija. Prieš Pirmąjį pasaulinį karą ji priklausė Suvalkų dekanatui.

XIX a. Smalėnų apylinkės gyventojų dalis aplenkėjo. Nelotyniški giedojimai buvo tik lenkiški. Prieš Pirmąjį pasaulinį karą šią skriaudą atitaisė kun. Juozas Katilius, pakeisdamas pamaldų tvarką ir leisdamas vieną sekmadienį lietuviams, antrą lenkams giedoti, nors tada lietuviai dar sudarė parapijiečių daugumą. Po Pirmojo pasaulinio karo kova dėl gimtosios kalbos teisių bažnyčioje buvo tęsiama. 1928 m. liepą vėl leista lietuviškai giedoti rožančių ir kitas giesmes, tačiau vėliau lietuviški giedojimai buvo varžomi.

Pagal 1920 m. liepos 12 d. Lietuvos ir Tarybų Rusijos taikos sutartį kaimas buvo priskirtas Lietuvos Respublikai. Tais pačiais metais prie Smalėnų vyko lietuvių ir lenkų kovos. Smalėnai liko Lenkijos pusėje.

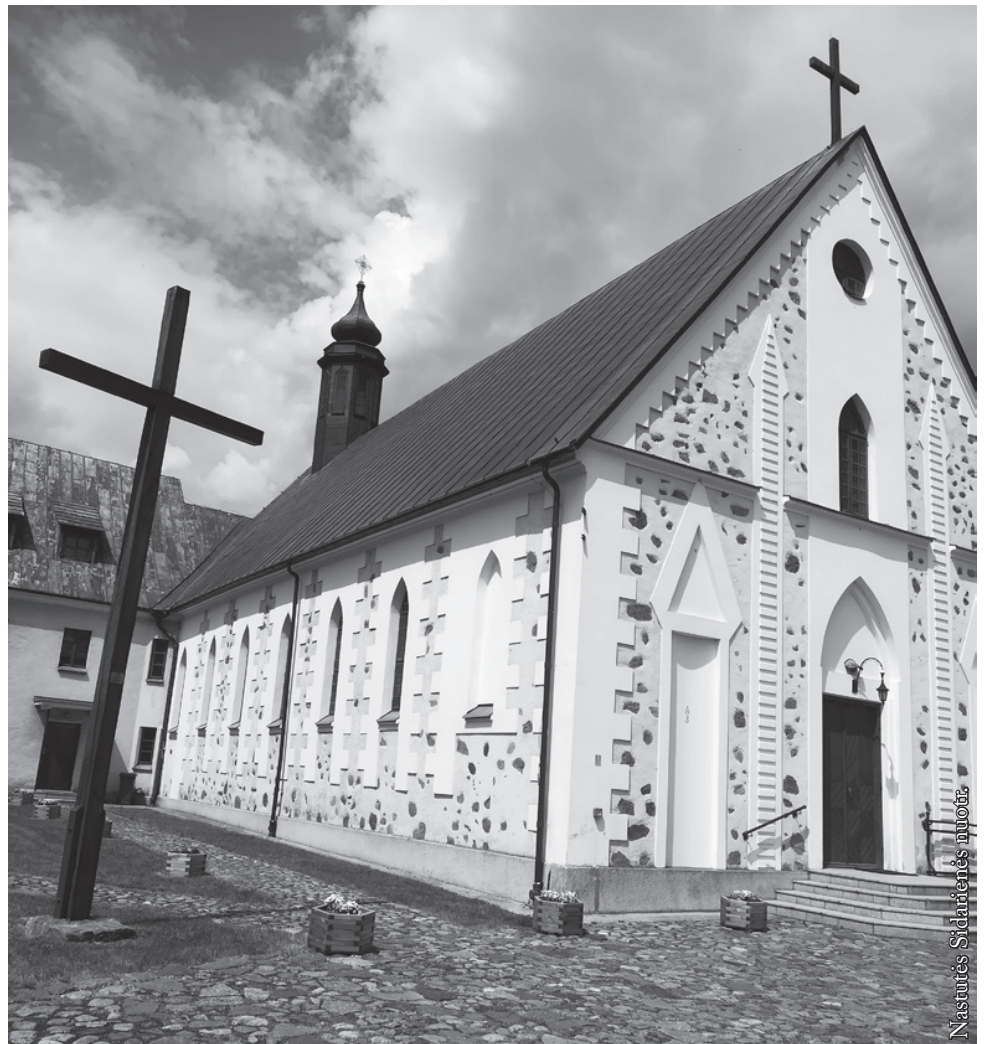
Lietuviški giedojimai buvo tęsimi ir po Antrojo pasaulinio karo, klebono kan. Vaclovo Budrevičiaus laikais. Šis dvasininkas, išbuvęs Smalėnų klebonu apie 40 metų, mirė 1965-12-30, sulaukęs 87-erių. Ilgus metus lietuviams patarnavo kun. Henrikas Kvaterskis (Henryk Kwaterski), po jo kunigas vienuolis J. Macekas (J. Macek). Jam klebonaujant, 1977 m., Smalėnuose vėl apsigyveno vienuoliai – Nekaltosios Mergelės Marijos misionieriai. Jie kartu patarnaudavo ir parapijai. Po 1995 m. vienuoliai išvyko iš Smalėnų parapijos.

Keleriems metams, baigęs studijas Lietuvoje, į parapiją atvyko kun. Andžėjus Opanovskis (Andrzej Opanowski), kuris panašiai, kaip ir

kun. Macekas, būdamas lenkas, gerai pramoko lietuviškai ir laisvai šia kalba patarnaudavo parapijai, bendraudavo su žmonėmis. Po jų kiti kunigai buvo lenkai. Nors gerai jiems sekėsi tvarkyti parapijos reikalus, išmokti lietuvių kalbos nepavyko: vos kelis žodžius pasakydavo lietuviškai, net skaityti jiems buvo sunku.

Šiuo metu parapijiečiai džiaugiasi nuoširdžiu ir atviru kunigu K. Pachucku, kuris jau išmoko patarnauti lietuvių kalba, nors pamokslą ir skelbimus dar sako lenkiškai.

Gražią šventę suorganizavo Smalėnų parapijos aktyvūs parapijiečiai su savo klebonu. Po pamaldų visi dar ilgai kartu šventė parapijos namuose ir kieme.

Smalėnų parapijos bažnyčia

Pirmą gegužės sekmadienį pasveikinome Mamytes!

ASTA PEČIULIENĖ

Gegužės 7-osios rytą daugelis vaikučių atskubėjo į Punsko lietuvių kultūros namus nešini spalvotomis popierinėmis gėlytėmis. Tą dieną visi norėjo pasveikinti brangiausias mamytes ne tik žiedais, bet ir savo koncertu. Jau antrus metus (o greičiausiai tai netikėtai taps ir mūsų krašto tradicija) pirmą gegužės sekmadienį organizuojame vaikų sąskrydį, kurį pavadiname „Pasveikinkime Mamytes!“.

Motina – be jokių išlygų – pats svarbiausias ir pats artimiausias žmogus kiekvienam vaikučiui. Neatiduoti jai duoklės – nedera! Kai po sunkaus pandemijos laikotarpio „Jotvos“ sambūris, lig šiol rengęs Motinos dienių skirtą koncertą, atsisakė šios tradicijos – daugelis mokyklų, įstaigų, organizacijų vadovų nusprendė neleist šiai šventei būti pamirštai. Kilo mintis tą dieną rengti vaikų sąskrydį. Šventė gal šiek tiek kitokia, skirtinga negu ankstesnė, bet ji yra! Ir daugeliui vaikų, norinčių mamytėms tą dieną įteikti dvasinę dovaną – sudarėme galimybę tai padaryti.

Vaikų sąskrydyje kviečiame dalyvauti visų lietuviškų švietimo įstaigų, kultūros namų ansamblius, grupes, sambūrius. Tokių šiais metais atsirado net vienuolika. Sąskrydį vedė ir gražiausius žodžius, eiles, patarles, gražiausius kreipinius mamytėms išsakė Punsko LKN vaikų teatro „Kregždutė“ ir jaunių „Kregždė“ dalyviai (rež. J. Malinauskaitė-Vektorienė). Scenoje matėme Suvalkų lietuvių vaikų darželio gal kiek išsigančius

Jolantos Malinauskaitės-Vektorienės nuotr.

darželinukus (mokyt. R. Balytienė), Punsko savivaldybės vaikų darželio artistus (mokyt. Irena Gasparavičienė, Asta Marcinkevičienė, Alicija Nevulienė), Vidugirių mokyklos beveik visus mokinukus (mokyt. I. Kalinauskienė), Punsko muzikos mokyklos du muzikantus: birbynininką (mokyt. A. Beinaris) ir akordeonininką (mokyt. Sylwia Sawicka-Roszk), Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos dainininkes (vad. J. Pileckas) ir muzikantus (mokyt. A. Beinaris), dainuojančius Punsko pagrindinės mokyklos IV–V kl. moksleivius (mokyt. I. Kalinauskienė) ir ansamblius – LLEKD folklorinį „Šalcinukas“ (vad. A. Vaznelis) bei Punsko LKN choreografinį „Jotva“, vaikų vokalinį „Balsynėlis“ (vad. E. Grimalauskienė) ir Vaikų liaudies meno studijos „Puniukai“ šokėjus (vad. A. Pečiulienė).

Apie 250 mažų ir didesnių dainuojančių, šokančių, grojančių, deklamuojančių ir vaidinančių vaikučių tą rytą džiugino mamytėlių širdis. O kai galiausiai suskambo legendinė melodija „Motinėle obelėle“, visi tekini bėgo apkabinti, prisiglausti ir dar kartą padėkoti už gyvenimą savo mamytėms.

Dėkojame visiems vaikams, visiems mokytojams, vadovams, bet labiausiai – Mamytėms, kurios vaikučius išleidžia gyvenimą, kurios deda daug pastangų, kad vaikai augtų kuo jaukesniame ir mielesniame pasaulyje, kurios matydamos savo vaikų laimę pačios jaučiasi laimingos. Mamytės, būkite sveikos, mylimos ir gerbiamos ne tik pirmą gegužės sekmadienį. Būkit laimingos amžinai, lai Jūsų mintis, darbus ir siekius laimina Aukščiausiasis.

Punske suskambo Lietuvos šimtmečio dainų šventės dainos

ASTA PEČIULIENĖ

Gegužės 13–14 d. Punsko lietuvių kultūros namuose buvo didelis sujudimas. Į Punkską dviem dienoms suvažiavo Lietuvos suaugusiųjų chorai, besiruošiantys dalyvauti Dainų šventėje. 2024 m. šimtmetį mininti Lietuvos dainų šventė pavadinta „Kad giria žaliuotų“. Ji vyks birželio 29–liepos 6 dienomis Vilniuje.

Nors dar visi metai iki renginio, Lietuvos ir viso pasaulio lietuvių kolektyvai jau jam ruošiasi. Šokėjai stato šokius, chorai mokosi naujo repertuaro, teatrai kuria performansus, provokacijas, kuriais stengsis sudominti kiekvieną Vilniaus lankytoją, Dainų šventės dalyvius ir svečius.

Lietuvos chorų sąjungos prezidentė Rasa Gelgotienė jau antrus metus rengia Lietuvos chorams stovyklą Punske. Pernai atvyko akademiniai

chorai, dalyvaujantys „Gaudeamus“ šventėje, šiemet – suaugusiųjų chorai, kurie dainuos 2024 m. Dainų šventėje. Visą šeštadienį jie įtemptai repetavo, atkakliai mokėsi ir tobulino repertuarą, derino balsus, o sekmdienį surengė koncertą.

Kultūros namų scenoje išsirikiavo šeši chorai: Kauno kultūros centro mišrus choras „Diemedis“ – vad. Audrius Petrauskas, Marijampolės kultūros centro mišrus choras „Suvalkija“ – vad. Virginija Junevičienė, Plungės kultūros centro kamerinis choras – vad. Alfonsas Vildžiūnas (beje, ir vyriausiasis Dainų šventės dirigentas), Šilalės krašto mišrus choras – vad. Sandra Rimkutė-Jankuvienė ir Žilvinas Jankus, Šilutės kultūros ir pramogų centro choras „Laudamus“ – vadovė Irena Šemeklienė, Punsko LKN mišrus choras „Dzūkija“ –

vad. Vidas Simanauskas. Tą popietę girdėjome 14 dainų iš būsimos šventės repertuaro (V. Augustino „Tėvyne mūsų“, P. Beinario „Gimtinės beržai“, S. Petreikio „Mūsų žemė“, L. Abariaus „Augo bernelis“, K. Daugirdo „Leliumai, o kas vaikščiojo“, D. Pulausko „Savo žemės vaikai“, G. Svilainio „Pamario dainos“, V. Miškinio „Neišėik, saulala“, N. Sinkevičiūtės „Žydi akmenys ir medžiai“, D. Zakaro „O kai sauliūtė tekėjo“, L. Vilkončiaus „Dėl tos dainos“, D. Polikaičio „Dainų dainelės“, Lietuvos klasikinės chorų dainos – J. Gudavičiaus „Kur giria žaliuoja“ ir J. Naujalio „Lietuva brangi“).

Repertuaras įspūdingas (pasirodo, tai vos ne trečdalis visų planuojamų atlikti Vingio parke dainų), chorai pasiruošę nepriekaištingai, tik klausytojų buvo kiek mažai. Tikėkimės, kad Dainų šventėje jų bus žymiai daugiau. Tie, kurie atvyko, tikrai nesigailėjo. Viliuosi, kad ši šventės preliudija bus jiems paskata vykti į Vilnių kartu su visais pasaulio lietuviais švęsti 100-mečio dainų šventę.

Savo vardu nuoširdžiai dėkoju tiek chorvedžiui V. Simanauskui, tiek visiems atvykusiems chorvedžiams bei choristams už skambią, daina alsuojančią sekmadienio popietę. Liūdna, kad dėl lėšų stokos artistų negalėjome tinkamai pamaitinti, priimti, kaip paprastai darome. Nepaisant to, koncertas buvo iškilmingas, sužadino mūsų jautriausias sielos stygas ir visi po jo išėjome pakylėti, geresni...

Renginio akimirka

Gražiausi padėkos žodžiai tėveliams Seinuose

SEINŲ LIETUVIŲ „ŽIBURIO“ INF.

Gegužės 21 d., sekmadienį, Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla surengė koncertą „Lietuvių namuose“, skirtą mamytėms ir tėveliams. Gegužė – tai motinos mėnuo. Šį mėnesį daugelis tautų švenčia Motinos dieną: Lietuvoje pirmąjį gegužės sekmadienį, Jungtinėse Amerikos Valstijose gegužės 14 d., Lenkijoje – gegužės 26 d. Tėvelio diena pagal Lietuvos tradiciją – birželio pirmasis sekmadienis. Seinuose tas šventes sujungėme ir padėkos žodžius išsakėme abiem tėveliams.

Renginys sukviėtė pilnutėlę salę žiūrovų. Žinoma, tėvai nori pamatyti savo atžalas scenoje, ypač kai jos koncertuoja jiems, mylimiausiems, artimiausiems.

Susirinkusius svečius pasveikino Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos direktorius Algirdas Vaicekuskas. Jis sceną užleido mažiesiems artistams.

Dalios Astrauskienės nuotr.

Tiesą sakant, mokykloje vyksta ne tik įprastinės pamokos, bet ir labai turtingas kultūrinis gyvenimas.

Neįtikėtina, kad pagrindinė (aštuonmetė) mokykla gali surengti beveik dvi valandas trunkantį koncertą.

Dalios Astrauskienės nuotr.

Dalios Astrauskienės nuotr.

Dalios Astrauskienės nuotr.

Dalios Astrauskienės nuotr.

Mokiniai stengėsi pasirodyti kuo geriausiai. Kai kurie iš jų ne tik dainuoja, bet ir šoka, groja, skaito poeziją. Scenoje matome tik veiklos rezultata. Kad jį pasiektum, reikia kasdien įdėti darbo. Ypač muzikos instrumentai nelengvai prisijaukinami. Žinoma, visa tai čia dirbančių vadovų dėka. Tai Inga Vilkelienė (pianino mokytoja ir mažesniųjų šokių būrelio vadovė), Juozas Pileckas (popstudijos „Žiburiukai“ 5 grupių vadovas), Arnoldas Beinaris (pučiamųjų instrumentų mokytojas ir vokalinio ansamblio vadovas), Juozas Gavutis (akordeono mokytojas), Kristina Brazienė (vyresniųjų mokinių šokių grupės vadovė).

Mokiniai tėveliams skyrė poezijos, dainų, šokių ir muzikos puokštę. Scenarijų parengė Inga Vilkelienė. Renginį vedė Ula Vilkelytė ir Daurmantas Kuosa. Smagu, kad tarp žiūrovų buvo ir nemažai kūdikėlių ant rankų – vadinasi, mokykla gyvuos.

Dalios Astrauskienės nuotr.

Kelionė į Vilnių

Ar mes daug galėtume papasakoti apie Lietuvą ir jos sostinę, Vilniaus istoriją, svarbias vietas, kodėl jos tokios reikšmingos? Punsko mokyklos trečiokai ir ketvirtokai drauge su auklėtojais nusprendė pasinerti į nuotykius pažindami Vilnių! Net neįsivaizduojate, kokia įdomi buvo ekskursija. Buvę tikrai smagu. Pamatėme tai, ko nematę. Išgirdome daug naujo ir dar negirdėto. Tad paskaitykite, ką apie kelionę papasakojo jos dalyviai.

Mūsų mokyklos trečiokai šiais mokslo metais ypač aktyvūs. Dalyvavo konkursuose, festivalyje, kelis kartus lankėsi Marijampolėje, dalyvavo edukaciniuose užsiėmimuose, kas savaitę plaukioja baseine ir parėngė nuostabų spektaklį „Gedimino sapnas“. Galų gale auklėtoja Danutė Svetlauskienė sumanė, kad reikėtų aplankyti Lietuvos sostinę ir padovanoti vaikučiams

neužmirštamą pamoką apie Vilnių, jo istoriją. Tai buvo puiki mintis. Tad jie drąsiai prisijungė prie ketvirtokų, kurie jau nuo rudens planavo vykti į šį nuostabų Lietuvos miestą. Drauge išsiruošė lankyti Lietuvos sostinės. Visi 16 trečiokėlių buvo patenkinti. Jiems ekskursija patiko ir namo grįžo lyg laimėję milijoną. Dar ir šiandien koridoriuje jie aptarinėja išvykos detales ir prisimena, kiek daug sužinojo. O ketvirtokai nė kiek neprieštarauja ir pritaria savo jaunesniems draugams...

Lukas Ivoška (IV a): Šių metų balandžio 27 dieną kartu su draugais keliavau į Vilnių. Išvažiavome ankstų rytą ir jau 9 valandą buvome prie Katedros aikštės. Kai išlipome iš autobuso, pamaciau didelį kalną, o viršuje Gedimino pilies bokštą. Pilyje daug sužinojome apie Lietuvos senovę. Užlipę į patį viršų stebėjome

dailią miesto panoramą.

Paskui nuėjome į didelius Valdovų rūmus. Ten lankėme gražius kambarius ir darėme pakabukus. Vėliau nuvažiavome prie Televizijos bokšto. Pakilę liftu matėme visą Vilnių. Valgėme skanius pietus.

Grįždami namo užsukome į Trakus ir pamatėme garsią pilį. Važiuodami dainavome smagias dainas. Man išvyka labai patiko.

Arkadijus Murauskas (IV a): Labai laukiau išvykos į Vilnių. Nuo pat ankstyvo ryto nerimavau. Laukiau nesulaukiau, kada sutiksiu draugus ir visi kartu keliausime į Lietuvos sostinę. Rytas buvo saulėtas, bet šaltas. Pagaliau išvykome iš Punsko.

Vilniuje sustojome Katedros aikštėje. Lankėme svarbias miesto vietas. Kopėme į Gedimino pilį. Buvo sunku lipti, bet verta. Puikus tas Vilnius, ypač stebimas iš aukštai. Tačiau didžiausią įspūdį man paliko Televizijos bokštas. Iš čia stebėjau visą Vilniaus panoramą, kuri sukosi drauge su bokštu. Taip pat pirmą kartą aplankiau Valdovų rūmus. Labai sudomino valdovų istorija. Linksmi praleidau laiką ir dainuodamas grįžau namo. Man labai patiko ši ekskursija – pirmą kartą aplankiau Lietuvos sostinę.

Matas Pečiulis (IV a): Balandžio 27 dieną reikėjo anksti keltis, 5 valandą ryto. Lietuvoje, Vilniuje, aplankėme Gedimino pilį. Man ypač patiko Valdovų rūmai. Aplankėme ir Televizijos bokštą. Ten valgėme skanius pietus. Vėliau važiavom į Trakus. Linksmi, kupini įspūdžių grįžome namo.

Trakuose

Vilniuje

Iš Punsko mokyklos archyvo

Gabrielė Ramanauskaitė (IV a):

Mano kelionė į Vilnių ir Trakus buvo puiki. Tai buvo vienos dienos išvyka. Dalyvavo IV a, IV b ir III a klasės mokiniai. Pradžioje lankėme Gedimino pilį (tai istorinė vieta). Vėliau nuėjome į Valdovų rūmus. Ten vyko edukacinės pamokos. Pietavome Televizijos bokšte. Čia grožėjomės Vilniaus panorama. Didelį įspūdį man padarė Nemuno upė ir aukšti dangoriaižiai.

Nuvykę į Trakus (buvusią Lietuvos sostinę) išsigijome puikių suvenyrų. Pilis labai graži, pastatyta saloje, supama ežerų. Tai nuostabaus grožio istorinis paminklas.

Fotografavomės su draugais ir mokytojomis. Kupini gerų įspūdžių, grįžome į Punską.

Matas Kupčinskas (IV a): Balandžio mėnuo nuostabus: atgyjanti gamta, žaliuojantys laukai, kvepiantys žiedai. Tokiu metu nuostabu ir keliauti. Todėl su klasiokais, draugais išvykome į Vilnių. Ten lankėme Gedimino pilį, Valdovų rūmus, Televizijos bokštą. Paskui dar užsukome į Trakus.

Iš Televizijos bokšto pamačiau nuostabius vaizdus. Stebėjome puikią Lietuvos sostinės panoramą.

Gedimino pilyje matėme, kaip Vilnius atrodė seniau ir koks jis dabar. Sužinojome svarbių istorijos faktų. Valdovų rūmuose lipdėme herbus, pasirinkdami įdomius simbolius.

Man labai patiko ši ekskursija.

Arūnas Ališauskas (IV a):

Balandžio 27 dieną nuvykome į Vilnių. Nors reikėjo anksti keltis, važiuoti kelias valandas, bet buvo linksma ir įdomu. Lankėme svarbiausias Vilniaus vietas. Net pietus valgėme Televizijos bokšte. Oi, kaip buvo skanu... Nupirkau šeimos nariams suvenyrų. Namų grįžome linksmi.

Edukaciniai užsiėmimai Valdovų rūmuose

Iš Punsko mokyklos archyvo

Lankome Valdovų rūmus

Viliamas Šidlauskas (IV a): Į Vilnių išvykome su klasės draugais ir kitais bendraamžiais. Pirmiausia aplankėme Gedimino pilį. Ten mus pasitiko maloni ponija, kuri įdomiai papasakojo pilies istoriją. Vėliau Valdovų rūmuose kūrėme pačių išgalvoto miesto žemėlapi. Pietavome Televizijos bokšte. Grįždami namo, užsukome į Trakus. Aplankėme pilį. Į Punkską grįžome vakare. Čia mūsų laukė tėveliai. Man išvyka labai patiko.

Sara Agurkytė (IV a): Vilnius – Lietuvos sostinė. Čia stovi Gedimino pilis ir čia plevėsuoja trispalvė. Čia mes lankėmės ir daug sužinojome. Įdomūs buvo užsiėmimai Valdovų rūmuose. Tai tikra pamoka. Televizijos bokšte stebėjome Vilniaus miesto

panoramą. Grįždami namo, užsukome į Trakus. Atminimui nusifotografavome. Kelionė buvo puiki!

Nikolė Baliūnaitė (IV a): Mano kelionė į Vilnių buvo šauni. Visų pirma čia nuvykau su savo draugais. Vilniuje lankėme Gedimino pilį. Buvo linksma kopti į didelį kalną. Užlipę pamatėme labai gražius vaizdus. Televizijos bokšte atsivėrė visa sostinės panorama. Iš viršaus pastatai atrodė maži, o mašinos lyg degtukų dėžutės. O užsukę į Trakus pamatėme pilį, supamą vandens. Kelionė buvo pamokanti, linksma ir neužmirštama.

Sonata Zimnickaitė (IV b): Į ekskursiją vykome anksti. Mokyklos aikštėje turėjome būti pusė šešių ryto.

Važiavome tris valandas. Buvo labai linksma! Visi žaidėme, dainavome ir dalijomės užkandžiais. Kai jau buvome vietoje, visi nieko nelaukdami ėmėme fotografuoti, nes ten buvo labai gražu. Lankėme Gedimino pilį ir Valdovų rūmus, kur mūsų laukė užduotis – iš modelino darėme savo pakabuką su išgalvotu herbu. Po to nuvažiavome į Televizijos bokštą. Ten valgėme vištienos su gruzdintomis bulvytėmis ir pomidorų padažu.

Paskutinis kelionės taškas buvo Trakai. Matėme gražią, galingą pilį. Mokytoja mums leido nusipirkti lauktuvių.

Važiuojant namo buvo nepaprastai linksma! Visi dainavome, švietėme žibintuvėliais. Autobusas pavirto tikra diskoteka. Grįžau namo linksma, su žiniomis apie Vilnių ir nuostabiais įspūdžiais. Man labai patiko!

Norbertas Agurkis (IV b): Ši diena prasidėjo anksti. Kelionė iš Punksko į Vilnių, atrodė, bus ilga, bet kai kalbėjomės su draugais, laikas prabėgo labai greitai. Klausėmės muzikos, su Ignu žaidėme šachmatais.

Atvykę į Vilnių skubėjome į Gedimino pilį, kur susitikome su gide. Į pilį vedė status laiptai, kuriais ėjome po vieną. Pasiekus viršūnę, atsivėrė nuostabus vaizdas – Vilniaus panorama.

Vėliau Valdovų rūmuose dalyvavome edukaciniuose užsiėmimuose. O 15 valandą buvome Televizijos bokšto restorane „Paukščių Takas“, kur pietavome. Buvo labai skanu. Papietavę nusileidome liftu žemyn ir pirkome įvairių suvenyrų.

Pabaigoje nuvažiavome į Trakų pilį. Išvyka buvo nuostabi!!!

Iš tikrųjų kelionės moksleiviams – tai pažinimas, nuotykių, draugystė, džiaugsmas, o ateityje – vieni gražiausių prisiminimų iš mokyklos laikų!

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos mokinės dainavo Rygos lietuvių festivalyje

SEINŲ LIETUVIŲ „ŽIBURIO“ INF.

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos popstudija „Žiburiukai“ su vadovu Juozu Pilecku bei mokytojomis Irena Gasperavičiūte ir Janina Macukoniene gegužės 12 dieną išsiruosė į Rygą dalyvauti kitą dieną vyksiančiame Rygos lietuvių vidurinės mokyklos ir Latvijos lietuvių bendruomenės organizuojamame Tarptautiniame šokių ir dainų festivalyje „Mano tėviškės spalvos“. Kelionė iš Seinų į Rygą ne tokia ir trumpa – per vieną dieną nespėsi suvažinėti pirmyn ir atgal. Tai gi penktadienį vykdami į Rygą užsukome į Jūrmalą – turėjome progos pasveikinti išsiilgtą Baltijos jūrą ir pasivaikščioti kopomis. Kitos dienos rytą spėjome aplankyti Rygos senamiestį, pasigrožėti jo bažnyčiomis ir skverais.

Festivalis prasidėjo gegužės 13 d. 13 val. Jame dalyvavo daugiau kaip

Seinų popstudija „Žiburiukai“ festivalyje Rygoje

500 žmonių iš Lietuvos (Vilniaus, Kauno, Panevėžio, Joniškio, Švenčionėlių), Jungtinės Karalystės, Lenkijos, Latvijos. Susirinkusius svečius pasveikino Rygos lietuvių vidurinės mokyklos direktorė Jolanta Nagle

ir Latvijos lietuvių bendruomenės pirmininkas, mokyklos direktorės pavaduotojas Rolandas Žalnierius. Sveikinimo žodį taip pat tarė Lietuvos Respublikos ambasadorius Latvijoje Valdas Lastauskas ir LR Seimo narys Valdemaras Valkiūnas.

Seinų popstudijos „Žiburiukai“ šeštokės, septintokės ir viena aštuntokė padainavo dvi dainas: „Viešpaties lelija“ (muzika ir žodžiai Gintarės Jautakaitės) ir „Vaivorykštės tiltu“ (muzika Juozo Pilecko, žodžiai nežinomo autoriaus). Joms gitara pritarė tą dieną savo gimtadienį švenčiantis vadovas Juozas Pileckas.

Tolimiausi svečiai buvo iš Jungtinės Karalystės, jie atvežė pramoginių šokių programą. Taigi scenoje galima buvo pamatyti ir tradicinio folkloro, ir šiuolaikinių kūrinių. Po koncerto šeiminiškai pakvietė visus dalyvius paragauti joniškėčių pagaminto uzbekiško plovo.

Jūrmaloje prie Baltijos jūros

Gegužė – abitūros metas

„AUŠROS“ INF.

2022/2023 mokslo metais vidurinių mokyklų paskutinės klasės mokiniai pirmą kartą laikė brandos egzaminus nauja tvarka. Dėl ne taip seniai įgyvendintos švietimo reformos, panaikinusios gimnazijas, šių metų gegužę baigiamuosius egzaminus laikė pirmoji aštuonių klasių pagrindinę mokyklą baigusi laida.

Šiomet Punsco Kovo 11-osios licėjų baigė 24 mokiniai, iš jų 22 laikė brandos egzaminus. Po pandeminės pertraukos sugrįžo egzaminai žodžiu.

Iš viso Punsco licėjaus abiturientai privalėjo laikyti tris egzaminus žodžiu – lietuvių kalbos, lenkų kalbos ir pasirinktos užsienio kalbos (nenurodant lygmens) bei penkis raštu – lietuvių kalbos, lenkų kalbos, matematikos, pasirinktos užsienio kalbos (pagrindiniu lygmeniu), pasirinkto papildomo dalyko (išplėstiniu lygmeniu).

Išplėstiniu lygmeniu Punsco abiturientai rinkosi laikyti lietuvių kalbos, anglų kalbos, matematikos, geografijos ir fizikos egzaminus.

Kad išlaikytum egzaminą, reikia surinkti 30 % visų tam tikro dalyko pagrindinio lygmens taškų. Egzaminų rezultatų teks palaukti iki liepos 7 dienos.

Paskutinis skambutis

Šiemečiai Punsco Kovo 11-osios licėjaus abiturientai

Lenkijos lietuvių draugijos surengti konkursai

LLD INF.

LIETUVOS GEOGRAFIJOS KONKURAS

Kovo 6 d. Seinų „Lietuvių namuose“ vyko Lietuvos geografijos konkursas. Vertinimo komisijoje dirbo Vytautas Budzeika, Algirdas Vaicekuskas ir Robertas Slovikas. Šiame konkurse rungėsi 50 mokinių iš Punsko Dariaus ir Girėno, Vidugirių ir Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinių mokyklų: IV–VI klasių grupėje 26 dalyviai, VII–VIII klasių – 24. Mokiniai, geriausiai atsakę į testų klausimus raštu, atsakinėjo žodžiu į pasirinktus klausimus. Susumavus surinktus taškus paaiškėjo, jog IV–VI klasių grupėje pirmąją vietą laimėjo Tomas Liaukevičius

(Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė mokykla), antrąją Rimas Vitkauskas (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė mokykla), trečiąją – Sara Žilinskaitė (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė mokykla). VII–VIII klasių grupėje I vieta skirta Matui Grigučiui (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė mokykla), II vieta Sandrai Černelytei (Vidugirių pagrindinė mokykla), III – Rokui Jankauskui (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė mokykla).

LIETUVOS ISTORIJOS KONKURAS

Lenkijos lietuvių draugijos surengtas Lietuvos istorijos konkursas vyko kovo 27 d. Seinų „Lietuvių

namuose“. Jo dalyviai, geriausiai atsakę į testų klausimus raštu, atsakinėjo žodžiu į pasirinktus klausimus. Susumavus raštu ir žodžiu atsakinėjant surinktus taškus paaiškėjo, kas laimėjo konkursą. Atsakymus tikrino ir vertino komisija, kurią sudarė istorijos mokytojos Anastazija Sidarienė, Zita Ivoškienė ir Irena Nevulienė. IV–VI klasių grupėje rungėsi 28 dalyviai iš Punsko Dariaus ir Girėno, Vidugirių ir Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinių mokyklų. Pirmąją vietą laimėjo Rimas Vitkauskas, antrąją Milda Aleksaitė, trečiąją – Jonas Jankauskas (visi moksleiviai iš Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos). VII–VIII klasių grupėje buvo 20 dalyvių. I vietą pelnė Rita Pečiulytė (Vidugirių pagrindinė mokykla), II – Amelija Milevska (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė mokykla), III – Erika Labutyte (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė mokykla).

DAILIOJO ŽODŽIO KONKURAS

Gegužės 10 d. Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje įvyko Lenkijos lietuvių draugijos surengtas dailiojo žodžio konkursas. Kaip kasmet jame dalyvavo visų lietuvių darželių vaikai ir lietuviškų mokyklų moksleiviai: Punsko savivaldybės vaikų darželio, Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos, Punsko Kovo 11-osios bendrojo lavinimo licėjaus, Vidugirių pagrindinės mokyklos, Seinų lietuvių „Žiburio“ vaikų darželio ir pagrindinės mokyklos bei Suvalkų lietuvių vaikų darželio.

Lietuvos geografijos konkurso dalyviai ir komisija

IS LLD archyvo

Lietuvos istorijos konkurso dalyviai ir komisija

Šiais metais susibūrė 141 dalyvis.

Darželinukų grupėje eiles deklamavo 45 vaikučiai. Juos vertino Robertas Slovikas, Alicija Valinčienė ir Vida Jolanta Stankevičienė. Visi mažyliai laimėjo pirmąsias vietas. Jiems buvo įteikti diplomai ir knygelės.

I pirmokų ir antrokų grupę sugužėjo 10 I klasės ir 15 II klasės mokinių. Juos vertino Gražina Kibyšienė, Vida Uzdilienė ir Teresė Gausienė. Iš pirmaklasių nominacijas laimėjo: Silvija Aleksaitė, Ana Baudytė ir Gerda Makaraitė iš Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos bei Airida Kuosaitė ir Marytė Vrublevska iš Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinės mokyklos. Antrų klasių grupėje laimėjo: Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinės mokyklos moksleiviai Ernestas Berneckas ir Anita Leončikaitė bei Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos mokiniai Kornelijus Bliūdžius, Ina Mišukonytė ir Greta Radzevičiūtė.

III ir IV klasių mokinių grupėje buvo 11 trečiųjų ir 16 ketvirtokų. Šiuos dalyvius vertino Rūta Burdinaitė, Janina Macukonienė ir Birutė Stoskeliūnienė. III kl. grupėje nominacijas pelnė: Irmina Makauskaitė, Inga Ivoškaitė ir Paulina Miloncytė

iš Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos, Liepa Vilkelytė ir Inga Žukauskaitė iš Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinės mokyklos. IV kl. grupėje laimėjo: Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos moksleivės Simona Ivoškaitė ir Olivija Venslauskaitė bei Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos mokiniai Kristijonas Gausa, Povilas Pakutka ir Julija Slovikaitė.

V–VI klasių grupėje susibūrė 20 dalyvių. Šią grupę vertino Inga Vilkelienė, Birutė Vaičiulienė ir Jolan-

ta Jonušonytė. I vietą pelnė Karina Berneckaitė (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė mokykla), II – Rimas Vitkauskas, III – Nojus Uzdila (abu Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos moksleiviai).

VII–VIII klasių grupėje buvo 12 mokinių. Vertinimo komisijoje dirbo Nastutė Sidarienė, Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė ir Edita Balkevičienė. I vieta skirta Daumantui Kuosai (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė mokykla), II – Jonui Kalinauskui, III – Ritai Pečiulytei (abu Vidugirių pagrindinės mokyklos mokiniai). Pagyrimus gavo Jurgita Grigutytė ir Violeta Grigutytė (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė mokykla) ir Olivija Valinčiūtė (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė mokykla).

Licėjaus moksleivių grupėje buvo 12 dalyvių iš Punsko Kovo 11-osios licėjaus. Juos vertino Irena Gasperavičiūtė, Juozas Pileckas ir Dalia Makauskienė. Šioje kategorijoje I vieta atiteko Gabijai Petruškevičiūtei, II – Viktorijai Petruškevičiūtei, III – Rimui Rėkui. Pagyrimus gavo Onutė Karanckaitė ir Mangirdas Vektorius.

Dailiojo žodžio konkurso dalyviai

LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS KONKURSAS

Balandžio 19 d. Punsco Dariaus ir Girėno mokykloje vyko lietuvių kalbos ir literatūros konkursas-viktorina VII–VIII klasių moksleiviams. Šių metų tematika buvo susijusi su Bitės Vilimaitės 80-osiomis gimimo metinėmis ir jos kūryba. Viktorinoje rungėsi 6 grupės (28 dalyviai). Vertinimo komisijoje dirbo Elena Degutienė, Jolanta Jonušonytė ir Gražina Kibyšienė. Pirmąją vietą laimėjo Vidugirių pagrindinės mokyklos komanda: Jonas Kalinauskas, Rita Pečiulytė ir Sandra Černelytė, antrąją – Punsco Dariaus ir Girėno mokyklos komanda: Eimantas Uzdila, Onutė Radzevičiūtė, Gabija Stoskeliūnaitė, Jokūbas Jankauskas ir Inesa Nevulytė, trečiąją – taip pat Punsco mokyklos komanda: Lidija Kalinauskaitė, Augustė Zdanytė, Gabrielė Karčiauskaitė, Julija Vydraitė ir Virginija Rėkaitė.

Gegužės 16 d. Lenkijos lietuvių draugija Vidugirių mokykloje surengė lietuvių kalbos ir literatūros konkursą-viktoriną IV–VI klasių moksleiviams. Joje dalyvavo 12 grupių (36 dalyviai). Tematika buvo susijusi su lietuvių padavimais,

VII–VIII klasių lietuvių kalbos konkursas-viktorina

sakmėmis, pasakomis ir kalendorinių švenčių papročiais. Vertinimo komisijoje dirbo Elena Degutienė, Gražina Kibyšienė ir Irena Gasparavičiūtė. Pirmąją vietą laimėjo Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinės mokyklos komanda: Lena Leončikaitė, Nicolė Valinčiūtė ir Julija Krauskaitė, dvi antrąsias vietas pelnė Vidugirių pagrindinės mokyklos komanda: Mantas Radzevičius, Ernestas Žilinskas, Romas Žukauskas bei

Punsco Dariaus ir Girėno mokyklos komanda: Sara Žilinskaitė, Milda Aleksaitė ir Jokūbas Latvys.

Visų konkursų prizinių vietų laimėtojams buvo įteikti diplomai ir visi (pradedant V kl.) pakviesti į Lenkijos lietuvių draugijos organizuojamą ekskursiją į Kauną. Dailiojo žodžio konkurso I–IV klasių nominacijų laureatams buvo įteiktos dovanos. Likusieji visų konkursų dalyviai gavo padėkos raštus ir kuklias dovanėles už dalyvavimą.

Lenkijos lietuvių draugija nuoširdžiai dėkoja visiems dailiojo žodžio, lietuvių kalbos ir literatūros, Lietuvos istorijos ir geografijos konkursų dalyviams už didelį susidomėjimą. Mokytojams tariame ačiū už vaikų paskatinimą dalyvauti konkursuose ir darbą juos ruošiant. Komisijų nariams dėkojame už konkursų dalyvių vertinimą. Labai ačiū konkursų ir išvykos į Lietuvą rėmėjai – Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerijai.

IV–VI klasių lietuvių kalbos konkursas-viktorina

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Šeima – laiptai į aukštus pasiekimus

ONUTĖ KARANECKAITĖ

Šeima yra lyg maža tėvynė, kurioje randame džiaugsmą ir sielos ramybę. Ji yra pagrindinis, labai svarbus mūsų gimtinės egzistencinis vienetas. Kodėl? Atsakymas tikriausiai visiems gerai žinomas: joje yra paslėptos mūsų tautai būdingos šventės, jų papročiai, istorija ir, aišku, kalba. Tai čia gimsta nauja karta, kurios tikslas saugoti gimtąjį kraštą.

Laisvės metu svarbu domėtis Lietuvos etnokultūra ir istorija. Tai daryti kiekvienais metais skatina mus Tėvynė, kuri rengia daugybę konkursų ir kviečia juose dalyvauti

ir mūsų krašto mokinius. Ir šiemet šeimų saugomi kultūros lobiai padėjo mums konkursuose pasiekti aukštus rezultatus.

ETNINĖS KULTŪROS OLIMPIADA

Mūsų krašte etnokultūra itin puoselėjama, tad galima rasti nemažai lengvai prieinamos su ja susijusios rašytinės ir kitokios dokumentinės medžiagos, kurią surinko ir paviešino šio krašto žmonės. Tačiau, mano manymu, geriausiai galima susipažinti su mūsų krašto etnokultūra šeimoje. Šioje aplinkoje ne tik

sužinojome apie įvairias mūsų tautos tradicijas bei šventes, bet ir aktyviai dalyvaujame, išmokstame daugybę dalykų, kaip antai: marginti margučius, austi, karpyti karpinius ir kita. Etnokultūra aš taip pat susidomėjau tėvų ir senelių dėka. Pagrindiniai mano autoritetai: mama Gražina, kuri išmokė mane karpyti karpinius, močiutė Marytė, supažindinusi su įvairiais papročiais ir etninėmis veiklomis, mano tėtės pusseserės Nastutė Sidarienė, kuri supažindino mane su Velykų papročiais ir paskatino dalyvauti mūsų krašte rengiamoje Velykinėje parodoje, bei Aldutė Vaicekauskienė, priėmusi mane į „Šimtavirvio“ dirbtuves ir išmokiusi austi staklėmis. Šios keturios man itin artimos moterys parodė, kur slypi lietuvių apeigų svarba ir su kokia pagarba širdyje jas reikia puoselėti. Taip pat sudarė pradmenis mano etninėms veikloms – audimui ir karpinių karpymui, kuriuos vėliau man dar teko tobulinti mokykloje. Ne tik mūsų kraštas, bet ir visa Lietuva jau seniai suvokė, kokia svarbi yra etnokultūra. Šiemet penktą kartą Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras suorganizavo etninės kultūros olimpiadą, kurios pagrindinis tikslas – ugdyti brandžias, tautiškai ir pilietiškai susivokusias asmenybes, gebančias puoselėti, saugoti, išreikšti ir perduoti kitiems etnines ir pasaulio kultūrų vertybes. Bandoma taip pat sudominti jaunimą šia sritimi, papildyti jų žinias ir suteikti galimybę pasidalinti savo veiklomis bei jas lydinčiais jausmais.

Iš Purnsko licejaus archyvo

Pirmame suole – Onutė Karaneckaitė

Iš Onutės Karaneckaitės asmeninio albumo

Nacionalinio mokinių kūrybos darbų konkurso „Lietuvos kovų už laisvę ir netekčių istorija“ dalyviai

Š. m. sausio mėnesį regioniniame, o balandį valstybiniame etape Kėdainiuose teko ir man pasitikrinti šios srities žinias. Konkursą sudarė dvi dalys: testo rašymas ir savo etninės veiklos pristatymas. Savo šeimos bei mokytojos Alicijos Krakauskienės dėka man pavyko tapti trečiosios vietos laureate. Smagu buvo atstovauti Punsko Kovo 11-osios licėjui ir pasiekti tokią aukštą vietą. Vis dėlto, mano manymu, smagiausia visos olimpiados dalis buvo ta, kai visi dalyviai pristatinėjo savo veiklas ir dalijosi jausmais.

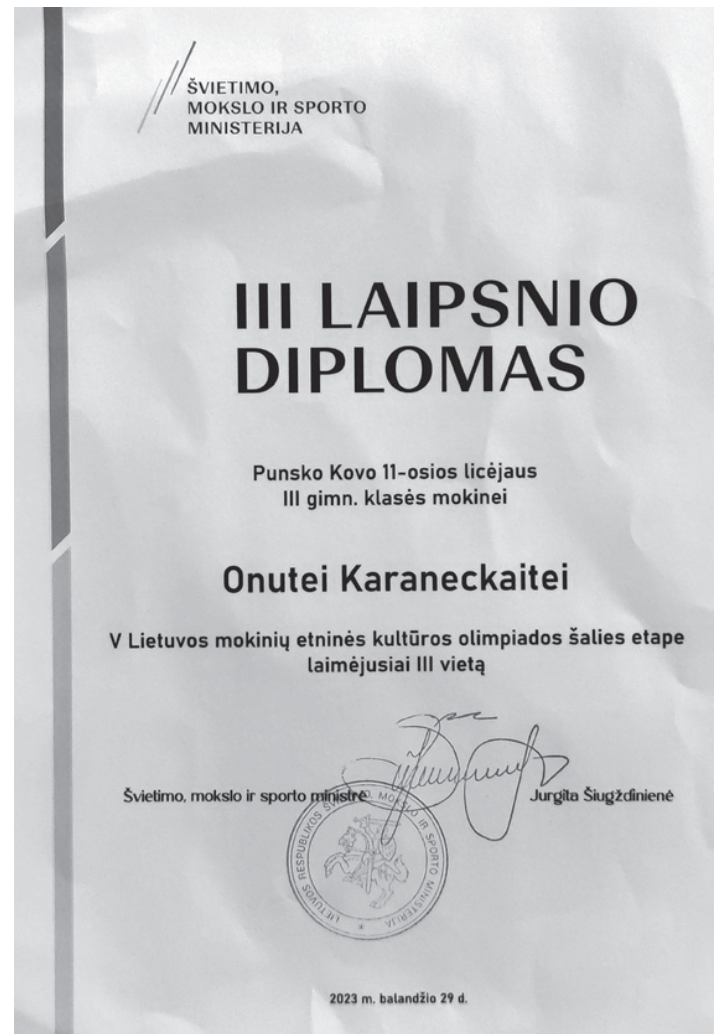
NACIONALINIS MOKINIŲ KŪRYBOS DARBŲ KONKURSAS „LIETUVOS KOVŲ UŽ LAISVĘ IR NETEKČIŲ ISTORIJA“

Mūsų šeimos istorija turėtų būti mums svarbi, kaip ir Tėvynės praeitis. Problema ta, kad ją užrašyti galime tik mes, kitų šaltinių yra labai nedaug. Didelė jos dalis prarandama kartu su pavieniu žmogumi. Užrašyti šeimos istoriją yra gana sunku, nes dažnai ja susidomime, kai jau nebėra tarp gyvųjų kai kurių žmonių arba atsiminimai esą neryškūs.

Aš šeimos istorijos svarbą suvokiau neseniai. Įvairias istorijas girdėjau dar vaikystėje, bet jų didžios svarbos visiškai nesupratau. Tai man buvo pasakos, herojiški likimai. Tik pažinusi mokykloje istorinį kontekstą ir truputį subrendusi pamaciau, kiek ašarų ir neapsakomų sunkumų buvo paslėpta tose istorijose. Nors visų mano senelių pasakojimai baigėsi gan gerai, kelias į laimę buvęs labai sunkus.

Šių metų kovo mėnesį pamokos metu mokytoja Onutė Vaznelienė paragino mūsų klasę surinkti tam tikrus savo senelių pasakojimus ir

pristatyti visiems per kitą pamoką. Tik atlikdama šį darbą suvokiau, kaip svarbu yra užrašyti istoriją, kuri iki šiol keliavo tik žodžiu. Seniau maniau, kad ją puikiai pažįstu, bet gana greit pastebėjau, jog laikui bėgant užmirštame daug faktų arba atsiranda naujų klausimų. Atlikti šią užduotį man buvo sunku, nes atsirado nemažai tuščių vietų, o paklausti senelių jau negalėjau. Reikėjo domėtis, klausyti kitų žmonių, kurie dar kai ką atsiminė. Galiausiai gimė mano rašinys „Nepažinę skausmingos praeities, nesukursime šviesesnės ateities...“, kuris kartu su Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos mokinių Roko Jankausko, Aleksandro Vaznelio, Inesos Nevulytės ir Odetos Nevulytės filmu „Kelionė pramintais partizanų takais“ nukeliavo į jau 22 kartą organizuojamą Nacionalinį

ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA

III LAIPSNIO DIPLOMAS

Punsko Kovo 11-osios licėjaus
III gimn. klasės mokinėi

Onutei Karaneckaitėi

V Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados šalies etape
laimėjusiai III vietą

Svietimo, mokslo ir sporto ministro

Jurgita Štugzdiniene

2023 m. balandžio 29 d.

mokinių kūrybos darbų konkursą „Lietuvos kovų už laisvę ir netekčių istorija“. Šio konkurso pagrindinis tikslas – ugdyti jaunimo pilietiškumą, skatinti jų įsitraukimą į istorinės atminties puoselėjimo bei jos įprasminimo veiklas. Tematika apima sudėtingą XX a. vidurio ir antrosios pusės Lietuvos laikotarpį.

Gegužės 19 dieną mes, šio konkurso laureatai, buvome pakviesti į apdovanojimo renginį, kurį suorganizavo Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras su Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamentu prie Krašto apsaugos ministerijos bei Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademi-

ja. Konkurso baigiamasis renginys vyko Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Memorialinio departamento Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus padalinio Tuskulėnų rimties parko memorialinio komplekso konferencijų salėje. Šio konkurso rėmėjai buvo: Lietuvos Respublikos Seimas, Europos Parlamento nario profesoriaus Liudo Mažylio biuras, Europos Parlamento narių Rasos Juknevičienės ir Andriaus Kubiliaus biuras, Telecentras, „Briedžio“ leidykla. Prieš renginį visi dalyviai turėjo galimybę aplankyti šį kompleksą.

Šiais metais konkurse dalyvavo 910 V–XII klasių mokinių iš Lietuvos bei lietuviškų bendrojo ugdymo mokyklų užsienyje (Punsko, Vokie-

tijos, Latvijos ir kt.). Buvo pateikti 73 rašto darbai, 553 piešiniai, 44 maketai ir instaliacijos, 24 filmai, 24 pateiktys, 28 muzikiniai kūriniai. Šiame konkurse mano darbas laimėjo pirmąją, o Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos mokinių filmas – trečiąją vietą.

Mano nuomone, šie aukšti konkursų rezultatai puikiai parodo, kad mūsų krašto jaunimas dar domisi Lietuvos ir savo gimtinės etnokultūra bei istorija, o visos svarbios vertybės, perimtos iš protėvių gyvenimo būdo, toliau gyvuoja mūsų šeimose ir keliauja per kartas. Tad dėkime dar daugiau pastangų, kad taip būtų ir ateityje, nes jei jos pražus – mūsų tautos dvasia nusilps.

Tik vienas dalykas gali svajonę padaryti neįgyvendinamą: tai baimė, kad nepasiseks (Paulo Coelho „Alchemikas“)

BOŽENA BOBINIENĖ

Interneto platybės nėra blogas dalykas – kiekvienas ten suranda tai, ko ieško. O kai ieškai tam tikrų dalykų, dirbtinis intelektas pakiaša po nosim gretimų temų, kurios kartais verčia susimąstyti. Taip ne tyčia, o gal visai ne atsitiktinai jutube aptikau štai tokį pasakojimą:

Seniai seniai už miškų, pievų, už upių ir ežerų, aukštų kalnų viršukalnėse gyvena vienuoliai, praktikaujantys kovos meną. Kartą Mokytojas išsirinko vieną jauniausių savo mokinių ir nusprendė kartu eiti į sudėtingą kalnų žygį. Ta kelionė turėjo būti jaunuolio išbandymas – ar jis tinkamas stoti į bendruomenės gretas.

Mokytojas ir mokinys dieną naktį ėjo ilgą kelią, grumdamiesi su užpustytais takais, šalčiu ir gamtos gaivalais. Pagaliau pasiekę ramesnę vietą, pastebėjo mažą trobelę, o šalia jos besiganančią karvutę bei iš sodybos išeinantį žmogų. Pamatęs pakeleivius, sodybėlės šeimininkas pakvietė juos užėiti į savo namus. Kukliame namelyje prie židinio sėdėjo jo pati su pulkeliu vaikučių. Vienuoliai, pamatę, kad troboje maža vietos, norėjo žygiuoti toliau, bet šeimininkas juos sustabdė, pakvietė pasišilti prie židinio ir pavaišino karvės pienu. Taip sėdint jaukioje pirkioje jos gyventojai pasakojo, kad nors jie nepasiturintys, bet jiems yra gerai. Ypač jie dėkingi už karvę, kuri juos maitinanti. Tiesą

sakant, vien dėl to jie šioje nuošalioje vietoje galintys gyventi. Tad visą savo dėmesį skyrė tik gyvuliui ir nuolat juo labai rūpinosi.

Vienuoliai, išklausę tų gerų žmonių pasakojimo, kiek pailsėję, sukrito keliauti toliau. Bet netoli nuėjo – Mokytojas liepė savo mokiniui sugrįžti, pavedėti geradarių karvę toliau nuo sodybos ir nustumti ją nuo skardžio. Jaunuolis išsigando ir jokiū būdu nenorėjo šito paliepimo įvykdyti. Kaipgi? Taigi tie žmonės tokie nuoširdūs, kaip galima jų vienintelę maitintoją nugalaboti? Tačiau Mokytojas neatlyžo ir galiausiai mokinys jo prašymą įvykdė.

Jaunuolis, įvykdamas savo Mokytojo paliepimą ir sugrįžęs iš tolimos ir

pavojingos kelionės į vienuolyną, tapo kovos menų bendrijos nariu ir tobulino savo gebėjimus. Bet kiekvieną naktį jį kamavo mintys apie kadaise įvykdytą žiaurų darbą. Vis galvojo: kas atsitiko su šeima, kuri staiga prarado savo karvę – vienintelę maitintoją?

Kartą jis nusprendė ten sugrįžti. Į tolimą ir pavojingą kelionę leido si pats. Kopdamas į paskutinį kalną, žinojo, kad už jo pamatys tą kuklų, varganą namelį. Tačiau užlipęs pamatė neįtikėtiną dalyką. Prieš jo akis atsivėrė nemaža turistinė vietovė: prabangūs viešbučiai, gražiai sutvarkyta aplinka, prašmatnūs automobiliai, aplink minios žmonių...

Vienuolis stovėjo žadą praradęs, kol jį užkalbino praeidamas jaunas vyras. Jis ėmė pasakoti, kaip prieš daugelį metų gyveno šioje vietoje su savo neturtinga šeima varganoje lūšnelėje, o jų vienintelis turtas buvo karvė. Tačiau kai ji nukrito nuo skardžio į prarają, šeima buvo priversta rasti naujas išeitis, naujus būdus išgyventi. Pasitraukė iš jaukios, židiniu šildomos pirkios, išmoko gyventi svetur. Vyriškis, jo sesės ir broliai stropiai visko mokėsi. Kai mirė tėvai, jie prisiminė, kad turi ne tik tą lūšnelę, bet ir nemažą žemės sklypą aplink ją. O kadangi per tam tikrą laiką įgijo daug žinių, patirties, išmoko amatų – jie sugebėjo šią vietą paversti pelningu turizmo centru.

Pasvarstykime, ko moko šis pasakojimas. Ar savo gyvenime neteko turėti tokios „karvės – maitintojos“, šiais laikais dažnai vadinamos komforto zona? O gal joje būtent dabar plūduriuojame? Aišku, turime teisę pasirinkti patogų gyvenimą, susiplanuoti viską x metų laikotarpiui. Tačiau gyvenime dažnai būna taip, kad ima ta „karvė“ ir staiga „nukrenta nuo skardžio“. Ir kas tada?

Įsikibę į karvės ragus (arba uodegą), neiškišam nosies toliau, nes

karve reikia pasirūpinti, laiku pamelžti. Kiekvieną dieną – tas pats. Žinai, kuriuo laiku ir ką darysi, koks bus to rezultatas, pasekmė. Apsipranti. Nenori nieko keisti. Taip yra gerai. Tačiau karvė amžinai negyvena – net jeigu nieks jos nepastūmės į prarają, ateis laikas, kai ji nudvės nuo senatvės. Žinoma, galima įsigyti kitą. Bet jeigu esi nepasiturintis ir neturi už ką jos nusipirkti? Tada tai baimė išauga iki milžiniško dydžio!

Nereikia bijoti, nereikia laukti, o išdrįsti išsilaisvinti iš rutinos ir žengti žingsnį pirmyn. Aišku, tai nebus paprasta ir lengva – teks patirti sunkumų. Juk ir nepasiturinčios šeimos vaikai paliko pažįstamą, šiltą ir jaukų lizdą, išėjo į pasaulį. Be abejo, turėjo patirti sunkumų: būta naujų veiklų, darbo, reikėjo daug mokytis, galbūt ir nepriteklių teko ragauti... Bet buvo atkaklūs ir beviltišku- mą pakeitė l a i m ė j i m u . Išsilaisvinę iš kasdienės karvės priežiūros, jie turėjo

galimybę laisvai rinktis, į kurią pusę eiti, ką veikti, kaip gyventi. Ir tą galimybę puikiai išnaudojo. Nebijojo įgyvendinti savo svajonių. Sugrįžo į gimtinę, bet ne tam, kad joje pratūnotų, o kad dar labiau ją išpuoselėtų.

Sebastijono Pykio litografija

Po brandos egzamino

BIRUTĖ BURDINAITĖ-OŁÓW

Justė: Uff, dar vienas egzaminas, tikiuosi, išlaikytas...

Lina: Jau baigė rašyti? Na, tai pasakok, kaip Tau sekėsi. Ar sunku buvo? Kurią temą pasirinkai?

Justė: „Metų laikai literatūroje“. Man atrodo, kad *metai tam* buvo lengvesnės temos...

Lina: Aš irgi taip pagalvojau. Tikriausiai daugiausia rėmėsi Kristijono Donelaičio poema „Metai“?

Justė: Taip. Tikiuosi, kad mano darbas *atitiks keliamiems reikalavimams*. O ką Tu pasirinkai?

Lina: „Ar lengva mylėti?“

Justė: O kieno kūryba rėmėsi?

Lina: Maironio ir Vaižganto. Manau, kad bus gerai.

Justė: Man atrodo, kad *egzaminas iš matematikos* bus pats sunkiausias.

Lina: Taip, jis ne vienam iš mūsų iššauks *pagreitintą širdies plakimą*.

Justė: Cha cha cha!

Lina: *Aplamai* tie brandos egzaminai tai nemažas iššūkis...

Justė: Klausyk, o ar nepamiršai *sudėti užsakymą*, kaip buvau prašiusi? Ta *mostelė* labai reikalinga, nes tėtis ant kojų atsirado *mozoliai*.

Lina: Nepamiršau. *Ant dienų* turėčiau gauti.

Justė: Puiku! Tai bėgu namo.

Lina: Aš irgi lekiu.

Justė: *Ant rytojaus* susitikime prie pašto, gerai?

Lina: Gerai. Iki!

Žodžių junginiai *metai tam*, *egzaminas iš matematikos* ir *sudėti užsakymą* pažodžiui išversti iš lenkų kalbos (plg. *rok temu, egzamin z matematyki, złożyc zamówienie*). Jie taisytini: *prieš metus, matematikos egzaminas, pateikti užsakymą*.

Su veiksmazodžiu *atitikti* naudinkas nevertotinas veiksmo objektui reikšti. Todėl ne *atitikti kam*, o *atitikti ką*, pvz.: *Nuorašas atitinka originalui (originalą)*. *Darbai turi atitikti žodžiams (žodžius)*. Šis darbas atitinka *keliamiems reikalavimams (keliamus reikalavimus)*.

Veiksmazodis *iššaukti* nevertojamas reikšme *sukelti*, pvz.: *iššaukti (sukelti) ligą, reakciją, žemės drebėjimą* ir pan.

Neveikiamasis būtojo laiko dalyvis nevertotinas reikšti savaiminei (t. y. be pašalinio poveikio, specialaus įsikišimo atsiradusiai) ypatybei, pvz.: *Moteriai buvo nustatytas padidintas (padidėjęs) skrandžio rūgštingumas*. Šiai ligai būdinga *sulėtinta (sulėtėjusi) medžiagų apykaita*. *Esant sumažintam*

(*sumažėjusiam*) *kraujospūdžiui (Dėl sumažėjusio kraujospūdžio) svaigsta galva*. Dialoge pavartotą sakinį taisytytume: *Taip, jis ne vienam iš mūsų iššauks (sukels) pagreitintą (pagreitėjusi) širdies plakimą*.

Aplamai padarytas iš būdvardžio *aplamas*, o šis reiškia „paviršutiniškas; neapdairus, žioplas“: *Jis dirba aplamai (paviršutiniškai)*. Taigi kai reikia ką nors apibendrinti, nusakyti bendrais bruožais, vartokime žodį *apskritai*: *Aplamai (Apskritai) tie brandos egzaminai tai nemažas iššūkis...*

Dialoge įšivėlė neteiktinos svetimbės: *mostelė, mostis – tepaliukas, tepalas, mozolis – nuospauda*.

Prielinksnis *ant* nevertotinas laikui reikšti, pvz.: *Ant rytojaus (Rytoj; Rytojaus dieną) susitikime prie pašto*. *Ant dienų (Šiomis dienomis; Greitai; Netrukus) turėčiau gauti*.

*Skubėjo vasaros ir žiemos,
Prabėgo laikas neramus.
Šįkart gegužė suskaičiavo
Devyنياتdešimt penkerius metus.
Nenusiminkite, kad laikas skrenda
Tarytum paukščiai į šiltus kraštus.
Jums jubiliejų gražų dovanajo,
O metai verčia vis naujus lapus.*

Gegužės 27 dieną **Veronika Vaznelienė** iš Punsko šventė garbingą 95 metų jubiliejų. Ta proga Ją sveikina ir iš visos širdies geros sveikatos tolesniame gyvenime linki

Vyras Jonas, dukros Janina, Natalija, sūnus Kazimieras su savo šeimomis, anūkai ir proanūkiai

*Ši laimė aplanko tik tuos,
Kurie gyvenimą praleidžia kartu.
Prabėgo metai kaip viena akimirka,
Nusinešė daug džiaugsmo, liūdesio ir svajonių...
Bet neliūdėkit, kad metai bėga,
Nieko amžino nėra,
Todėl gyvenkit, mylėkit ir džiaukitės,
Juk šiandien Jūsų šventė – Jūsų diena.
Būkite sveiki, laimingi
Ir dar gyvenkite ilgus metus kartu.*

Birželio 6 d. sidabrinį jubiliejų švėšiančius **Vidą ir Joną Vaičiulius** sveikina

Grigučių šeima

KVIEČIAME APSILANKYTI PALAIMINTOJO JURGIO MATULAIČIO MUZIEJUJE

Kur jis ėjo, kur žengė, ką tik dirbo, visur ir visi jį gaubė teisybės ir brolybės apsiaustu, visas savo viltis krovė ant jo žemiškuose ir dangiškuose dalykuose. Jis turėjo visą našą pakelti /./, kad likusiems būtų lengviau. **Vaižgantas**

Muziejaus darbo laikas :

Antradieniais - šeštadieniais 9-16 val.
Nedirba sekmadieniais, pirmadieniais ir
valstybinių švenčių dienomis.

Esate laukiami ir kitu laiku. Jums tereikia
paskambinti ir susitarti dėl ekskursijos muziejuje,
Telefono Nr. +370 685 72 702

*Laikykites kaip medžiai vienas kito –
Visom šakom ir širdimi.
Tegul po kojom žvaigždės krinta
Ir širdys dega ugnimi.
Laimingai tęskite pradėtą kelią
Ir nenuklyskite nuo jo.*

Birželio 14 d. 15-ąjį vestuvių jubiliejų švės **Jolanta ir Romas Grigučiai**. Sveikiname Jus ir linkime laimės, sveikatos bei ilgiausių metų kartu.

Sūnus Deividas ir tėvai

PARDUODU

šalto spaudimo natūralų rapsų aliejų
litrinės talpos buteliuose.

*Kreiptis į Ireną ir Vytautą Pečiulius
tel. +48 792 202 773.*

Lietuvos žiniasklaida

2023 05 11–28

Praėjusioje apžvalgoje rašėme apie „čekiukų“ skandalą, kilusį po to, kai dienraštis „Lietuvos rytas“, o vėliau ir Andrius Tapinas išsiaiškino ir paviešino, kaip išradingai valstybės pinigus „darbui su rinkėjais“ naudojo vietinių tarybų politikai. Ten, tarp kita ko, buvo cituojami pranašiški žurnalisto Rimvydo Valatkos žodžiai: „Antras kėlinys bus, kai priartės prie Seimo. Dauguma Seimo narių ir ministrų yra buvę savivaldybių tarybų nariai.“ Tokių yra 52. Bet kad žurnalistų tyrimas sukels valstybėje politinę krizę, panašu, negalvojo niekas. O taip ir atsitiko.

Paiškėjo, kad tarp tokių, kurie kažkada buvę vietinėse tarybose ir neskaičiuodami naudoję skiriamas lėšas, yra ir dabartinio Ingridos Šimonytės ministrų kabineto nariai Jurgita Šiugždinienė, Gintarė Skaistė bei Simonas Kairys. Tiesa, ministrai sakė, kad jie nesijaučia kalti, pinigus naudojo pagal buvusias taisykles ir nieko nusikalstamo nedarė. Bet „čekiukų“ pateikti nelabai galintys.

Finansų ministrė G. Skaistė pareiškė, kad Kauno savivaldybei grąžins 14 tūkst. neaišku kur išleistų eurų. Švietimo, mokslo ir sporto ministrė J. Šiugždinienė dar žadėjo išlaidas pagrįsti. Tačiau dėl ranka rašytų laisvo turinio čekių su neegzistuojančiomis birželio ar rugsėjo 31-osiomis dienomis ir maksimaliomis išleistomis sumomis transportui per karantiną, kai visi buvo uždaryti namuose, sulaukusi naujos kritikos, pateikė atsistatydinimo pareiškimą, kurį Prezidentas Gitanas Nausėda pasirašė.

Po kelių dienų trenkė perkūnas iš giedro dangaus – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) partijos prezidentas nusprendė inicijuoti pirmalaikius Seimo

rinkimus. O jeigu parlamentarai tam nepritaris, bus siūloma aptarti Vyriausybės atsistatydinimo galimybę. Kokie tokio ėjimo argumentai? Konservatorių lyderis Gabrielius Landsbergis teigė, kad ministrės J. Šiugždinienės atleidimas būtų ritualinis aukojimas. Pagrįsti, kaip naudojo reprezentacijai skirtas lėšas, pasak jo, negali ir daugiau politikų.

„Nemanau, kad yra koks nors kitas būdas kaip išspręsti šitą problemą be visiško politinės sistemos perkrovimo“, – sakė G. Landsbergis. Ir teigė abejojantis, ar tokį aukštą skaidrumo ir atskaitomybės standartą politinė Lietuvos sistema šiuo metu gali atlaikyti. Taip jis kalbėjo turėdamas omeny skandalo centre atsidūrusius koalicijos ministrus – J. Šiugždinienę, S. Kairį ir G. Skaistę. Nors konservatorių prezidentas kalbėjo apie galimybę aptarti Vyriausybės atsistatydinimą, jei Seimas nepalaikys siūlymo rengti naujus rinkimus, premjerė I. Šimonytė žurnalistams pasakė labai konkrečiai: „Jeigu Seimas neras savyje valios perkrauti save, turint minty, kad labai sunku, matyt, šitoje istorijoje rasti baltų, pūkuotų ir teisiųjų, kurie galėtų teisti kitus, tokiu atveju teiksiu savo atsistatydinimo prašymą, kas reiškia, kad Vyriausybė atsistatydins po NATO viršūnių suvažiavimo.“ Jis vyks liepos pirmojoje pusėje.

Šios naujienos buvo netikėtos ne tik visuomenei, žiniasklaidai ar politologams. Netikėta buvo net ir koalicijos partneriams, taip pat kai kuriems ne „prie valdžios“ esantiems TS-LKD nariams. Pasak naujienų agentūros ELTA, Liberalų sąjūdžio frakcijos Seime seniūnas Eugenijus Gentvilas sakė, kad koalicijos partnerių parlamente TS-LKD prezidento sprendimas rengti pirmalaikius Seimo

rinkimus, o jei ne – skelbti Vyriausybės atsistatydinimą – jam nepriimtinas. „Galimas ir kitas variantas – praeina NATO viršūnių susitikimas, Vyriausybė pasitikrina pasitikėjimą Seime ir, jei ten kitaip išeina, gali registruoti pirmalaikių Seimo rinkimų rezultatą“, – žurnalistams teigė E. Gentvilas.

Valdančiojoje koalicijoje esančios Laisvės partijos pirmininkė Aušrinė Armonaitė taip pat manė, kad pirmalaikius Seimo rinkimai galėtų vykti tik tuo atveju, jeigu nesuveiks kitos priemonės, skirtos išspręsti vidaus politikoje kilusią suirutę. Pasak jos, pirmiausiai reikia skaidrinti savivaldos išmokų sistemą, galbūt perkrauti ministrų kabinetą, o tam nepasiteisina – svarstyti dėl naujų parlamento rinkimų. LRT televizijai kalbėdama apie koalicijos ateitį, A. Armonaitė teigė, jog atsistatydinus premjerę griūtų ne tik Vyriausybė, bet neliktų ir dabartinės valdančiosios daugumos. „Koalicijos sutartyje parašyta, kad koaliciją teikia premjerė I. Šimonytė. Vadinasi, turės susidaryti kažkokia kita koalicija, pirmiausia susitarti dėl programos, o tada dėl premjero ar premjerės.“ Apie tai, ar Laisvės partija dalyvaus naujoje koalicijoje, A. Armonaitės teigimu, bus svarstoma: „Tarsimės partijoje, galvosime. Mums labai svarbu, kad mūsų prioritetai nebūtų nustumti.“

Opozicijos manymu, Vyriausybė, siūlydama perkrauti visą valdžios sistemą, kratosi politinės atsakomybės dėl į skandalą įsivėlusių ministrų ir ragino ministrų kabinetą trauktis. Netikėtą TS-LKD prezidento „ėjimą žirgu“ portale lrytas.lt vertino politologė Rima Urbonaitė. „Kodėl apskritai kalbama apie pirmalaikius rinkimus, kurie mokesčių mokėtojams kainuos labai, labai brangiai? Ir nekalbame

apie tam tikrą sprendimų priėmimą – šiek tiek atnaujinant Vyriausybę...

<...> Tai tikrai yra atsiprašymo vertas dalykas. O dabar moralizuoti, kad mes iškėlėme per aukštą skaidrumo standartą... Kurioje vietoje per aukštas standartas? Laikytis Lietuvos įstatymų? Teisės aktų“, – portalui sakė R. Urbonaitė. Politologė svarstė, jog tokiais draminiiais elementais G. Landsbergis siekia, kad visi „susi-griebtų“ ir prašytų valdančiųjų neišeiti, nešaukti pirmalaikių rinkimų, nes papildoma dar ir politinė krizė Lietu-vai šiuo metu nereikalinga.

Vytautas Bruveris, ELTA vyriausiasis redaktorius, minėtame portale konservatorių vadovybės veiksmus pavadinęs „isteriška paaugliška isterija“, rašė: „Jeigu jūs šitaip, tai teiein viskas velniop ir tedega mėlyna liepsna. Mes išeiname, o jūs žinokitės!“

Tokia pozicija dešiniųjų valdžia vadovavosi ir savivaldybių tarybų lėšų eikvojimo skandalo metu – vilkino laiką, kėlė įtampą, o po to pagrasino viską susprogdinti.

<...> Kas nulėmė tokius konservatorių viršūnių veiksmus?

Žinoma, pirmiausia emocijos, kuriomis jie iki padangių visada trykšta tokiais atvejais. Antra, dešinieji, ko gero, planavo, kad ne tik plačios jų partijos Seimo frakcijos masės, bet ir koalicijos partneriai puls maldauti to nedaryti ir neapversti valstybės laivo. Vis dėlto greičiausiai pagrindinis planas – Vyriausybei iš tiesų visai atsistatydinti ir po to Seime vėl iš naujo gauti įgaliojimus veikti. Galbūt paaukojus ir tuos tris ministrus ir, dešiniųjų įsivaizdavimu, taip politiškai sustabdžius visą skandalą. Tuo metu pirmalaikiai parlamento rinkimai įmanomi tiktai pačiam Seimui paleidus save 85 balsų dauguma po nesėkmingų bandymų suformuoti naują Vyriausybę, o tokio scenarijaus itin sunku tikėtis.“

Panašu, kad „čekiukai“ kaip reikia smogė TS-LKD. Tai rodo gegužės 17–21 dienomis visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro „Vilmorus“

KRYŽIAŽODŽIO,

išspausdinto „Aušros“ 6 nr., atsakymas –
PRISIKĖLIMO RYTAS – PAVASARIS ŽEMĖJ IR SIELOJ.

Teisingą sprendimą atsiuntė 11 asmenų.

Iš jų burtų būdu nustatyta laimėtoja

Aldona Kalkauskienė iš Seinų.

Sveikiname!

Dėkojame vos 27 metų sulaukusio Mato Sinkevičiaus šermenyse ir laidotuvėse gausiai dalyvavusiems jaunimui, giminėms, kaimynams, „Žiburio“ vaikų darželio auklėtojoms, Aradnykų, Rakelijos, Seinų gyventojams. Ačiū kunigui Jaroslavui, vargonininkui Slavomirui, Punsko bažnyčios chorui, Aradnykų savanoriams ugniagesiams. Dėkojame už dalyvavimą, pagerbimą, maldas, paguodą, aukas.

**Dėkingi Mato tėvas Vitas Sinkevičius
bei broliai Darius ir Robertas su šeimomis**

atlikta gyventojų apklausa. Kaip rašė lrytas.lt, „čekiukų skandalas“ iki pamatų sudegino premjerės I. Šimonytės vadovaujamos Vyriausybės populiarumą“. TS-LKD tarp partijų iš antrosios vietos nukrito į ketvirtąją. Pati I. Šimonytė – tik vienuoliktą tarp visuomenės veikėjų. O ir pačioje partijoje sklendo maišto prieš vadovybę dvasia. Nors TS-LKD prezidiume tik trys nariai nepritarė siūlymams dėl pirmalaikių rinkimų, „vis garsiau jam priešinasi frakcijos nariai Seime, nurodantys, kad partijos „vėzdo“ nebijo – nei galimų įvairių sankcijų, nei išmetimo iš partijos, balsavus prieš partijos pirmininko ir prezidiumo valią“ (lrytas.lt).

Šį kartą žiniasklaidoje buvo įdomių publikacijų apie lietuvių kalbos padėtį šalyje: kaip ją moka šalyje gyvenantys nelietuviai, kaip kalba mūsų jaunimas, kokia lietuvių kalbos ateitis pasaulyje, kuriame susipynusios kalbos, o su jomis – ir papročiai, tradicijos... Apie vis didesnę anglų kalbos įsivyravimą tarp Lietuvos jaunimo portale

delfi.lt kalbininkė daktarė Jolanta Zabarskaitė straipsnyje „Nenoriu būti lietuvis(ė)“ rašė: „Negali būti“, – sako mano trisdešimtmetis sūnus, kai papasakoju jam, kad mokytojai sako, jog lietuviukai vaikai per pertraukas tarpusavyje kalbasi angliškai.

<...> „Taip, – sako mano krikšto dukra, auginanti du protingus ir motyvuotus paauglius, – pas dukrą ateina, pavadinkime, pirmasis ne tik draugas ir jie kalbasi angliškai. Žinai, berniukas kalba prastai, bet iš visų jėgų stengiasi.“

<...> Nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje diskutavome apie lietuvių ir anglų kalbų (ne)konkuravimą mokykloje. Gimnazistė, kurią pasikvietėme kaip ekspertę (be ironijos), sakė, kad moksleiviai jausmus (sic!) reiškia angliškai, nes lietuviškai jiems trūksta žodžių.

<...> Viena iš priežasčių, kodėl moksleiviai pereina į anglų kalbą – lietuvių kalba akivaizdžiai praranda kultūrinį pranašumą <...>“